

729. Non prohibetur lege civili quominus alia instituta pia acquirant et possideant bona sive mobilia, sive immobilia; illa collegia obtinent suas litteras incorporationis civilis, quibus determinatur quanti valeant acquirere. Haec restrictio juris possidendi adversatur Ecclesiae, cujus est judicare quanti in liceat ut suum finem supernaturalem obtineat.

730. Querunt auctores apud quem remaneat dominium bonorum ecclesiasticorum.

1° Dominium est facultas disponendi de re tanquam sua, quatenus juris ratio patitur. Dicitur *a*) *de re*, id est, de substantia rei, vel de aliquo ejusdem emolumento, vel de utroque; dicitur *b*) *tanquam sua*, id est, pro libitu et in proprium commodum, ceteris exclusis; dicitur *c*) *quatenus juris ratio patitur*; hanc enim facultatem disponendi coartari potest vel a lege: sic, v. g. minor, etsi suorum bonorum sit dominus, non potest tamen ea alienare; vel a privati voluntate: v. g. si quis fundum legat alteri sub conditione ut legatarius illo non fruatur nisi 1° annuum.

2° Dominium communiter distinguitur in *altum* et *humile*. Dominium *altum* seu *publicum* definiri potest: facultas quae supremæ auctoritati competit disponendi de bonis privatorum, v. g. de agro tuo ad viam construendam, sic exigente bono publico. Est dominium improprie dictum, quia Respublica non habet jus disponendi, pro libitu, de bonis subditorum, sed ratione tantum publicæ necessitatis vel gravissimæ utilitatis, cive indemni facto.

Dominium *humile* est dominium privatorum, quod est *plenum* seu *perfectum*, vel *semiplenum* vel *imperfectum*; dominium *perfectum* confert rei proprietatem, commodum ex usu, et jus percipiendi fructus; dominium *imperfectum* est illud quod uno ex præfatis juribus caret. Mare, Institutiones Morales, vol. I, num. 841.